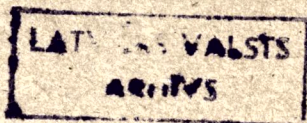

687
vert. izj.

Laišņlapa "Literatūra un Kāssla"
redakcija

Fonds Nr. 687
Mēslariskā izjina

uzsk.

226440 RĪGA PDP, KR. BARONA IELĀ 12. TĀLR. 229391
226440 R. RĪGA PCH, VII. KP. BARONA 12. TEL. 229391
No 1977. g. jūnijā.

dzejnieki, prozaiki, literatūras, teātra, mākslas un kinokri-
viki, leļļurojumi kultūras, zinātnes un sabiedrības
publicisti, žurnālisti, mākslinieki, atsveišu
vi, kā arī laikraksta lasītāji.
Laikraksta veidojot, to ilu
fotogrāfu loks.
Par "Literatūra un Māksla" žurnāla redaktori strādā V. Lukša
(1945. -- 1946. g.), J. Skaņģis (1946. -- 1949. g.), J. Bērziņš
(1949. -- 1952. g.), J. Skaņģis (1952. -- 1954. g.), redaktors
J. Skaņģis (1954. -- 1958. g.), redaktors J. Skaņģis
J. Skaņģis (1958. -- 1963. g.), J. Skaņģis (1963. -- 1966. g.),
E. Rukšāns (1967. -- 1969. g.)

ZIŅAS
par laikraksta "Literatūra un Māksla"
vēsturi

"Literatūra un Māksla" ir republikas radošo savienību (rakst-
nieku, komponistu, mākslinieku, kinematogrāfistu, arhitektu sa-
vienību un teātra biedrības) literāri - māksliniecisks un sa-
biedriski - politisks ilustrēts laikraksts.

Laikraksta 1. numurs iznāk 1945. gada 19. janvārī. Tiesiskais
pamats - PSRS Tautas komisāru padomes ģilnvarotā kara un valsts
noslēpumu aizsargāšanai presē pavēle Nr. 13, kas parakstīta
1945. gada 8. janvārī. Sākotnē tirāža laikrakstam 6000 eksemplāru.

Laikraksta nosaukums visā iznākšanas laikā palicis nemainīgs.
Visā pastāvēšanas laikā to izdod Latvijas KPCK laikrakstu un
žurnālu izdevniecība (LKP CK izdevniecība). Laikraksts iznāk reizi
nedēļā (52 numuri gadā). Ar 1976. gada 18. decembri laikrakstu
"Literatūra un Māksla" iespēž LKP CK izdevniecības tipogrāfijā
Rīgā, Balasta dambī 3 ofseta tehnikā.

Laikrakstam ir 16 lappuses (1/2 formāta). Astoņas reizes gadā
laikraksts iznāk krāsās. Augstākā tirāža bijusi - 74 000 eksemplāru.
Patreizējais metiens - 67 000.

"Literatūra un māksla" plaši atspoguļo Latvijas PSR kā arī PSRS
kultūras, mākslas un literatūras attīstības procesus, risina
sabiedriskās un kultūras dzīves problēmas, iepazīstina ar aktuāliem
kultūras dzīves notikumiem ārzemēs, publicē latviešu literātu dažādu
žanru darbus (izņemot romānus un lugas), citu padomju republiku
kā arī ārzemju autoru daiļdarbu tulkojumus un atdzejojumus, literatūr-
zinātniskus un literatūrkritiskus rakstus, esejas un recenzijas,
teātra izrāžu, kinofilmu un koncertu recenzijas, izstāžu apskatus
kā arī problēmu rakstus, intervijas, apaļā galda sarunas, kas ap-
tver radošo savienību kā arī vispārējo kultūras un sadzīves loku.
Reizi kvartālā laikraksts veltīts radošās jaunatnes darbības at-
spoguļojumam. Reizi mēnesī iznāk humora un satīras lappuse

("Literatūriņa un Māksliņa")
"Literatūras un Mākslas" veidošanā piedalās republikas izcilākie

dzejnieki, prozaiki, literatūras, teātra, mākslas un kinokritiķi, ievērojami kultūras, zinātnes un sabiedriskie darbinieki, publicisti, žurnālisti, mākslinieki, atsevišķu nozaru speciālisti, kā arī laikraksta lasītāji.

Laikrakstu veidojot, to ilustrēt palīdz plašs mākslinieku un fotogrāfu loks.

Par "Literatūras un Mākslas" pirmo redaktoru strādāja V.Lukss (1945. -- 1946.g.), tad J.Grants (1946.-- 1949.g.), V.Kalpiņš (1949. -- 1952.g.), (1954. -- 1958.g.), redaktora v.i. J.Laganovskis (1953.g.), I.Muižnieks (1958. -- 1963.g.), V.Minailovs (1963. -- 1966.g.), H.Rukšāns (1967. -- 1969.g. VIII). Kopš 1969. gada par laikraksta galveno redaktoru strādā J.Škapars.

Redaktora vietnieki bijuši V.Kaņiveca, J.Sēlis, M.Rācenis, I.Muižnieks, D.Avotiņš, A.Sukovskis. Atbildīgie sekretāri - A. Sukovskis, E.Riekstiņš, Č.Kindzulis. Kopš 1972. gada par redaktora vietnieci strādā S.Ūdre, no 1977. gada par atbildīgo sekretāru - V.Avotiņš. Par nodaļu vadītājiem strādā: kritiķās - I.Aļķis (1975.g.), publicistikas - Z.Biduss (1968.g.) dzejas - M.Čaklais (1969.g.), prozas - A.Jakubāns (1976.g.), teātra A.Vilhere (1973.g.), tēlotājas mākslas un arhitektūras - A.Balcerbule (1967.g.), TV, kino - Ģ.Dzenītis (1967.g.), mūzikas - A.Bomīks (1970.g.), informācijas - M.Marherte (1968.g.). Laikraksta mākslinieks - I.Muižulis (1969.g.), fotokorespondents - G.Janaitis (1967.g.), tehniskā redaktore - V.Allase (1963.g.).

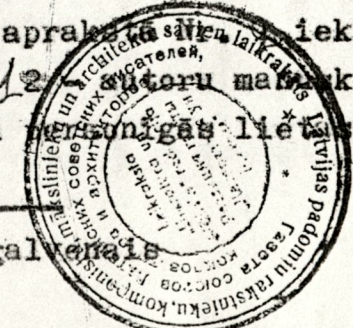
Lietvedības kārtošana uzticēta sekretariāta darbiniekiem, sekretariāts atbild arī par darbu ar lasītāju vēstulēm.

Notikušas izmaiņas laikraksta apjomā kā arī redakcijas štata struktūras izmaiņas. Sākotnēji laikraksts iznāca 8 lappusēs (1/2 formāta). 1967. gada janvārī laikraksta apjoms palielinās divas reizes. Līdz 1967. gadam redakcijā ir tikai divas nodaļas - literatūras un mākslas. No 1967. gada - 9 nodaļas.

Arhīvs redakcijā saglabājies: pavēles li no 1954. gada, manuskripti no 1974.g. Līdz tam laikam vērtīgākie materiāli nodoti muzejiem (galvenokārt J.Raiņa Literatūras un vēstures muzejam), Dokumentācija saglabājusies daļēji.

Redakcijas lietvedība atbilst arhīva prasībām. Pastāvīgi glabājamo dokumentu aprakstīšanai, iekļautas galvenā redaktora pavēles, aprakstā Nr. 12, kuru manuskripti, zīmējumi, redakcijas radošo darbinieku zīmējumi.

Izziņu sastādīja: V.Avotiņš
/J.Škapars/
Laikraksta "LM" galvenais redaktors
"LM" atbildīgais sekretārs

VĒSTURISKĀS IZZIŅAS TURPINĀJUMS.

I

Laikraksts "Literatūra un Māksla" laika posmā no 1988. līdz 1990.gadam atradās Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pakļautībā. Par izdevuma galveno redaktoru no 1988. līdz 1990.gadam strādāja Māris Čaklais. Galvenā redaktora vietnieks bija A.Krauliņš, bet atbildīgais sekretārs- J.Matulis.¹ Šajā laikā laikraksta tirāža bija ~100.000 eksemplāru.²

Redakcijas 1988.- 1990.gada personālsastāva un grāmatvedības dokumenti glabājas a/s "Preses nama" arhīvā.

II

"Literatūras un Mākslas" redakcijas dokumenti ar 116 neapraktītām lietām tika nodoti Latvijas Valsts arhīva pastāvīgā glabāšanā 1994.gadā.

1996.gada septembrī tika uzsākta un 1997.gada aprīlī pabeigta fonda aprakstīšana: izdarīta dokumentu vērtības ekspertīze, lietu formēšana un sistematizācija pēc shēmas:

- redakcijas darba plāni un atskaites,
- redakcijai iesniegtie prozas, dzejas un tulkojumu manuskripti,
- fotomateriāli un zīmējumi,
- sarakste ar lasītājiem.

Redakcijas darbā lielas pārmaiņas notika, sākot ar 1988.gada jūnija Radošo savienību plēnumu. No šī brīža laikraksta vēstuļu kastē nonāca arvien vairāk korespondences. Lasītāju aktivitāte bija milzīga, vienā līmenī noturoties gandrīz līdz pat 1990.gada beigām. Tāpēc šajos gados nospiedošs dokumentu daudzums ir vēstules. Turpretim strauji samazinājās prozas un dzejas manuskriptu skaits, kas tika iesūtīti publicēšanai. Tāpēc apstrādātais dokumentu kopums atšķīrās no iepriekš apstrādātajiem laikraksta materiāliem gan pēc satura, gan aprakstīšanas shēmas.

Darba rezultātā 1.aprakstam pievienotas 176 lietas, kas satur dokumentus no 1951.gada 17.augusta³, līdz 1990.gada 9.novembrim. Iekšējie apraksti sastādīti lietām ar prozas un dzejas manuskriptiem, kā arī iesūtītajiem fotomateriāliem un zīmējumiem. Šajās lietās manuskripti sakārtoti alfabētiskā kārtībā pēc autoru

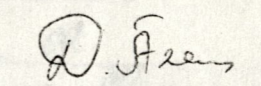
¹ Literatūra un Māksla.- 1988.- 1990.
² Enciklopēdiskā vārdnīca.- R., Latvijas enciklopēdiju redakcija, 1991.- 1.sēj.- 392.lpp.
³ Vecākais dokuments laikraksta darbības laikā ir vēstule, kas rakstīta 1951.gadā. Tā ņemta par pamatu apraksta hronoloģisko robežu noteikšanai, kaut atrodas dokumenti, kas ir vecāki kā avīze. Tās ir, piemēram, izdevumam piesūtītās fotogrāfijas, kas atspoguļo laika posmu jau kopš 1934.gada.

uzvārdiem. Pārējās lietās izmantots nomināli hronoloģiskais princips. Tulkojumiem darbi sakārtoti alfabētiskā kārtībā pēc autoru nevis tulkotāju uzvārdiem.

Visi pieņemtie dokumenti pieņemti arhīvā pastāvīgai. Lietas, kurās sakārtotas vēstules, kas rakstītas par kādu publikāciju "Literatūrā un Mākslā" vai kādā citā laikrakstā, neatkarīgi no publicēšanas vietas sakārtotas hronoloģiskā secībā pēc pirmo vēstulju saņemšanas datumiem. Dažām lietām atstāti jau esošie redakcijas virsraksti.

Dokumentu aprakstīšanas gaitā sastādīts vēsturiskās izziņas turpinājums.

Vēsturisko izziņu sastādīja
Politiski represēto personu un trimdas dokumentu daļas
vecākais referents

D. Āzens

VEŠTURISKĀS IZZIŅAS TURPINĀJUMS

I
Izstrādājot "Literatūra un Māksla" laikraksta postņa no 1988. līdz 1990. gadam
arhīvā, Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas pakļautībā. Par izdevuma
galveno redaktoru no 1988. līdz 1990. gadam strādāja Marija Čakša, Galvenā
redaktora vietnieks bija A. Kriščiulis, bet atbildīgais sekretārs - J. Matulis. Šajā laikā
laikraksta tirāžs bija - 100.000 eksemplāri.
Redakcijas 1988. - 1990. gada personālsastāvs un gaismaizveidošanas dokumenti
glabājas arhīvā "Preses nams" arhīvā.

II

"Literatūra un Māksla" redakcijas dokumenti ar 1988. gada jūniju
tika nodoti Latvijas Valsts arhīva pastāvīgajai glabāšanai 1991. gadā.
1990. gada septembrī tika uzskaita un 1991. gadā aprīlī pabeigta fonda
aprakstīšana. Izstrādātais dokumentu vērtības ekspozīcijas, tēmu formāšana un
sistemātizācija pēc shēmas:
redakcijas darba plāni un izstrādes
redakcijas izdevumu plāns, dziesas un tulkojumu manuskripts,
fotoattēli un zīmējumi,
saraksti ar lasītājiem.
Redakcijas darba daļas pārmaiņas notika sākot ar 1988. gada jūniju. Kadrošo
savienību pilsētā. No šī brīža laikraksta vēstījā kārtā notāca arvien vairāk
korespondenču. Laikrājā aktīvi strādāja arī mākslinieki, vienlaikus noturoties gan
par 1990. gada beigām. Tāpat sāpos gabos nospiedos dokumentu daudzums ir
vēlāks. Turpinājot sniegti samērā liels prozas un dziesas manuskripts skaits, kas tika
redakcijā publicēti. Tāpat apgādātais dokumentu kopums atšķiras no iepriekš
aprunātajiem laikraksta materiāliem gan pēc satura, gan aprakstīšanas shēmas.
Dāļa nozīmīga loma ir spējis pievienot 170 līnijas, kas satur dokumentus no
1951. gada 17. augusta, līdz 1990. gada 9. novembrim, iekšējie apraksti sastādīti lietām
ar prozas un dziesas manuskriptiem, kā arī izstrādātais fotoattēliem un
zīmējumiem. Šādas lietas manuskripti raksturoti alfabētiskā kārtībā pēc autoru

"Literatūra un Māksla" - 1988. - 1990.
Pēc loloģiskā vērtības. R. Izziņas enciklopēdijas redakcija, 1991. - 1. sēj. - 392 pp.
Vēsturiskās izziņas dokumentu apkopas izstrādājis tālruni, kas raksturo 1951. gada 17. augusta par pamatu
pārveikt hronoloģisko robežu noteikšanu, kam atbilstošs dokumenti, kas ir veidoti kā virze. Tās ir
pirmo reizi izstrādātais hronoloģiskais, kas atbilstoši laikā pozmā jau kopš 1934. gada

Dokumenta apskatīšanas gaitā sastādītā vēsturiskās izziņas raksturojums.
Vēstulju saņemšanas datumiem. Datāriem jābūt precīzi norādītiem, lai nodrošinātu
tiklīdzīgu, neatkarīgi no publicēšanas vietas sakārtojamu hronoloģisku secību pēc pirms
vēstules, kas raksturo par kādu publikāciju "Lietuvai un Mākslai" vai kādā citā
Vai pieņemot dokumentu pieņemot arhīvā pastāvīgai. Lietas, kuras sakārtotas
darbi sakārtoti alfabētiskā kārtībā pēc autora vārda tulkojumu uzdevumiem.

Vēsturisko izziņu sastādītājs
Pārbaudījis reproducēto personu un vietas datu precizitāti
vēsturiskās izziņās
D. A. G.

Šini lietā 5 (piecas)
numurā
1998. g. «B.» mēn.
LVA arhīvs ve. Elversons